

R. P. Thomæ Tamburini Æ Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. De Sacrilegio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

que id in conscientia; nam in foro externo, si forte ad illud deducantur ejusmodi impudici tactus, cum sint vehementis Conjecturae de copula, facile formam à legato repellent. Ita Caltr. l. 5. disp. 4. p. 1. §. 7. n. 20.

Copulam non perficiens. Remissive.

8. Dubitamus tertio. An fornicans incepta copula possit, & obligetur illam inceptam non perficere, quamvis adsit periculum effusionis seminis extra vas? Sed de hac re dicam *infra*. l. 3. §. 5. n. 16.

Copula cum Sponsa alterius.

9. Dubitamus quarto. An copula cum sponsa alterius de futuro, sit fornicatio? An adulterium? Respondeo esse fornicationem. Ita Sanch. l. 1. de *matr. d.*; Basil. Pont. lib. 2. de *matr. cap. 6. n. 8.* alique, quia per sponsalia nondum sponsus ius in sponsa corpus consecutus est. Cum, contra, quia ius hoc consequitur ad matrimonium, siue consummatum, siue etiam tantummodo ratum; ideo tunc adulterium erit.

Ignorantia in Fornicatione

10. Dari posse ignorantiam invincibilem circa preceptum non fornicandi, saltem apud Barbaros & incultos, probabile est. Ita Azor. p. 2. l. 3. cap. 9. *quest. 1.* Fag. l. 9. in *dec. c. 1. n. 11.* quia non a modum manifeste illud deducitur ex primis principiis luminis naturalis, Lege citatos.

CAPUT II.

§. I. De Sacrilegio

1. **I**N *Methodo exp. conf. l. 2. c. 7. §. 1.* sic habes: Pergimus ad sacrilegium, quod duplex in hac materia est. Alterum quod contrahitur ex persona sacra: Alterum, ex loco sacro.

Sacrilegium ex persona sacra.

2. Quoad primum, quod est, quando aliquis, qui Deo per votum castitatis se consecravit, adhuc turpia quaecunque, v.g. mollitiem, fornicationem, &c. non veretur admittere, certum est, ut ex *Methodo. cap. 1. §. 8. praef. n. 52.* constat, non oportere explicare, an semel, an pluries Castitatem voverit; quia id non addit differentium speciale.

Quaestio igitur superest, An qui violat votum solenne castitatis, id explicare teneatur; an sit satis, sic fateri *Violavi Votum Castitatis*: quod est quærere, an Votum simplex, & solenne, quod quidem solenni habent tum professi, tum Sacerdotes, differant specie?

Dico esse probabilissimum, cum Sanch. lib. 7. de *matr. d. 27. n. 27.* & lib. 5. in *dec. c. 6. n. 14.* tutumque in praxi, non differre species; atque ad id solennitatem illam Voti non esse necessario declarandam. Ratio est, quia utrumque votum eandem Religionis virtutem æque respicit.

Hinc Sacerdos non obligatur in peccatis contra Castitatem explicare Sacerdotium; sed satis est, si dicat, *se voti reum Castitatem violasse*. Ita Sanch. d. disp. 27. n. 50. Fag. lib. 4. pr. Eccl. 2. c. 3. n. 5.

Hinc Episcopus, & Generalis ordinis Religiosi, ex hoc capite (nam si adesset aliorum scandalum, iuxta supradicta de scandalo, aperiendum esset in fornicatione, v.g. non obligatur manifestare se esse Episcopum, si esse Generalem, &c. satis erit si votum tantomodo manifestat. Ita Sanch. d. disp. 27. n. 34. quidquid dicat Fag. d. lib. 4. c. 3. n. 8. Hinc Religiosus non est obligatus explicare se vel Religiosum esse, vel Sacerdotem, sed satis est, si explicet

que id in conscientia; nam in foro externo, si forte ad illud deducantur ejusmodi impudici tactus, cum sint vehementis Conjecturae de copula, facile formam à legato repellent. Ita Caltr. l. 5. disp. 4. p. 1. §. 7. n. 20.

In hac pro Navarro; Vidua amittit tutelam per secundas nuptias, etiam ante sententiam; ergo & per vitam conjugatam. Respondeo: nego consequentiam, nam illud prius expresse sic decretum est in Iure: hoc posterius nequaquam.

1. Rursus: eadem Vidua, si fornicetur intra annum lectus, etiam per unicum actum, amittit omnia bona, vel legata sibi ex liberalitate à Marito relicta, sed post fornicationem, quia hæc est poena. Videatur omnino Sanch. d. *matr. l. 7. d. 9. n. 2.* At si post annum lectus fornicetur, amittit ita Gloss. in *authent. de restitut. §. fin. v. Marit. Covarr. in 4. Decret. 2. c. 7. num. 12.* Ratio est, quia loquuntur solum de anno lectus; cur ergo ad alios extendamus? Annum lectus Iura civilia tantum faciunt, ac preterunt, ut si intra illam transeat Vidua ad secundas nuptias, velint, l. 1. c. de *secund. nuptiis*, eam amittere legata sibi à viro relicta: sed merito hæc à legibus Canonis, l. 1. c. de *secund. nuptiis*, & ibi Innocent. n. 1. Host. num. 2. est abrogata, quia cuilibet soluto, matrimonium liberum est.

6. Denique, si Maritus usum fructum, vel legatum relictum uxori, si castè vivat; tunc certè, si castè non vivat, ante sententiam legatum amittit, etiam in conscientia: quia illa non est poena, sed conditio à Marito requisita. Illud noto: hoc castè vivere, excludere omnem illicitam copulam (non ergo secundas nuptias, ex Molina, Sanch. Vag. Dicat. apud Dian. p. 10. r. 15. ref. 21.) etiam vnam, vel alteram, ex Rosen. Sylvest. apud Sanchez l. 7. de *matr. d. 9. n. 32.* (sic mihi videtur, licet sciam aliter aliquibus videri) imò etiam occultam. Ratio est, quia quamvis, v.g. mentiri semel, non faciat mendacem: At in materia Castitatis, præsertim respectu feminæ semel cecidisse, est, non castè vixisse. Consequenter eo, quod si sciretur, usque ad mortem, vixit honesta reputaretur. Consequenter rursus, quia si forte concipiat, jam per novem menses, dum habet in utero, inhonesta merito habetur: imò & semper deinceps, filio illegitimo existente teste luxuria Matris. Cum ergo utrius casus etiam occultus ex se ferat conceptionem, & totius vitæ dedecus, causabit in casu nostro exclusionem à legato debito castè viventi. Dixi in casu nostro, nam quando illud, *castè vivere*, expolitur, non ut conditio, sed in penam delicti, id quod ex verbis testatoris colligi debet, probabile est ex Sanch. *ibid. n. 4.* expolci cuncta esse animi notum; quia debet probari in foro externo, & requirit sententiam Iudicis.

Est nihilominus probabilis contraria sententia, id est, legatum relictum uxori, si castè vixerit, intelligendum esse non de turpitudine occulta, sed de ea, quæ aliis sit cognita; ita ut femina existimata tanquam honestè, & castè vivens, possit sibi in conscientia lucrari legatum. Ita Caltr. Pal. l. 5. disp. 4. p. 13. §. 7. cui adhæret Diana p. 10. r. 13. ref. 8. alios citans, licet contrariam dicat esse probabiliorum. Vide etiam *ibid. tract. 1. §. ref. 21.* Ratio est, quia valde præsumi potest, Virum respexisse ad honorem apud homines, non verò ad ipsam naturam turpitudinis. Item propter eandem rationem esse in ea, quæ communiter reputatur virgo, si virgini relinquatur legatum, vel hereditas, probabiliter docent non pauci. Ita Martinus de S. Ioseph, Trullench. Layman, alique ab eod. Diana citati d. ref. 8. *vers. confirmatur hac opinio.* Nulò magis si non recipiendò legatum, deberet propria turpitudine palli fieri.

7. Porro non puto illud (si castè vivat) excludere omne peccatum contra Castitatem. Vnde si polluitur, si impudicè tangat, &c. dummodo non sit copula, potest legatum consequi. Ita Sayr. tom. 1. Clau. l. 8. c. 2. num. 8. Lege Sanch. *ibid. num. 39.* quia in locutione hominum communis, illud *castè vivere*, excludit illicitas copulas, non verò ejusmodi ex se occultas turpitudinis actus. At-

explicet *Votum*. Hinc femina soluta, v.g. peccans cum Sacerdote, Diacono, Subdiacono, vel professo, vel habente vota biennij Societatis Iesu, &c. sufficit si dicas, *se cum eo, qui voto obnoxius erat, peccasse*. Ratio horum est eadem, quae *precedenti num.* dicta est.

5. Sed iam exoritur alia difficultas: An qui habens *Votum Castitatis*, est causa inducens alios ad turpiter peccandum; debeat suum tale *Votum* explicare? v.g. Petrus Sacerdos, vel Religiosus consilium dat, vel inducit Paulum, & Antoniam nullo voto obstrictos, ad illicitum congressum; debetne Sacerdos ille per eam inductionem fatetur, explicare se esse Sacerdotem?

Respondeo non debere. Ita Sanch. l. 5. in *decal. cap. 6. n. 10. in simili*. Ratio est, quia *Votum* non videtur se extendere, nisi ad obligandum voventem, ne ipse in sua persona delectationes Veneceas admittat; non vero, ne alios ad eandem inducat, propriam enim, quamque Castitatem promissit, non alienam.

6. Hic denique nota, Novitium qui nondum vlla vota emisit, non obligatur pacificare se esse *Novitium* si forte peccet contra Castitatem: quia donec vovent, novam speciem peccati non committit.

De Peccato cum filia Confessoris, an sit Sacrilegium explicandum Confessario; dixi *superius*, §. 1. n. 4.

Sacrilegium ex loco sacro.

7. Iam verò quoad alterum genus in hac materia, quod est, quando, in loco sacro, ejusmodi turpia perpetrantur; sciendum est, per voluntariam pollutionem, seu feminis effusionem, quando notoria est, pollui Ecclesiam, & reconciliatione indigere. Certum autem est copulam illicitam, & quamcumque illicitam feminis effusionem, in loco sacro habitam, si sit notoria, superaddere peccato rationem sacrilegij in Confessione patefaciendam.

8. Sed quid primò: quando copula est occulta? Respondeo; licet communior, & probabilior sententia sit, etiam tunc esse sacrilegium. Ita Suar. t. 1. de *rel. lib. 3. c. 7. num. 4.* Sanch. lib. 9. de *mar. disp. 15. num. 1. Bon. de *matrim. q. 5. p. vlt. n. 7.* Tamen probabile etiam est, non esse, atque adeò in Confessione minime explicandam. Ita Vasq. t. 1. p. 2. *disp. 98. cap. 3. n. 6.* Basil. Pont. de *mar. lib. 10. cap. 10. n. 15.* citans alios, & dicens esse sententiam communem Doctorum. Ratio est, quia in tantum est sacrilegium, in quantum polluitur Ecclesia: ac non polluitur per occultam copulam; ergo &c. Quando autem fuit occulta copula, sed deinde post aliquot dies, v.g. facta est notoria; polluitur quidem Ecclesia in foro externo, indigetque reconciliatione: At copula *precedens* non fuit in foro interno sacrilega, nec ab illa, quia occulta, fuit Ecclesia violata.*

Idem docet Alesand. Tamburinus his verbis: Ecclesia, & cœmeteria occulte polluta, quando pollutio latet, non indigent reconciliatione; at quando incipit publicari violatio, necesse est, ut Ecclesia reconcilietur.

9. Quid secundò: Si copula sit licita, id est, conjugalis? Respondeo, si adsit necessitas, non esse sacrilegium: de qua vide Sanchez lib. 9. de *mar. disp. 15. n. 12.* & nos dicemus paulò infra c. 3. §. 5. n. 40.

10. Quid tertio: De osculis, tactibus, & locutionibus turpibus sine effusione feminis in Ecclesia publice factis? Respondeo non esse ex hoc capite sacrilega; unde nec specialiter in eorū Confessione sacer locus aperiendus Ita *ibidem*. Ratio est, quia hoc sacrilegium committitur ex eo, quòd violatur Ecclesia (quæ quidem violatio per sacros Canones inducta fuit:) at per solos tactus quomodocumque impudicos, quamvis cum pollutionis periculo (modò pollutio non sequatur) non violatur Ecclesia: ergo, &c.

11. Notanter dixi (ex hoc capite:) non enim est negandum, si quis hæc vel similia exerceat in loco sacro, cum magna Ecclesie irreverentia, ut si meretricem publice ante Altare impudicè quis tangeret, si in sacro

templo lascivas Comœdias repræsentet, &c. non est quàm negandum, ab hoc sacrilegij scelus in sua propria specie committi, etiam exclusa omni humana prohibitione. Ita Bon. circa 1. *Decal. pr. q. 6. n. 14.* & alij *passim*. Respondeo, quia esset gravis irreverentia divini cultus, atque ipsius Summi Dei notabilis injuria.

12. Petes, quid intelligitur, ad hunc effectum, non loci sacri, Respondeo quamvis ad effectum refugij loci sacri nomen intelligatur, includatque non solum Ecclesiam ipsam, Capellamque suas, sed etiam Sacrilegium Monasterium, &c. Ita Sanch. lib. 9. de *mar. disp. 15. n. 24.* At ad effectum constituendi sacrilegium, tum homicidio, tum in furto, tum hæc, intelligitur sola Ecclesia, & solum Cœmeterium, hoc est, Ecclesia cum suis Capellis consecrata; aut saltem ab Episcopo benedicta, sacris officiis, aut sepultura fidelium deputata. Sanchez *ibid. d. n. num. 23.* non ergo oratoria sacralia privata, etiam ibi celebretur ex licentia Pontificis. Sanchez *ibid. n. 39.*

13. Denique adverte duo: Primò, non addere vnam sacrilegij speciem, circumstantiam temporis, Ita de Lugo. *disp. 16. de pen. sect. 1.2. num. 523.* Sive igitur die festivo, sive die veneris Sancto commissum fuerit peccatum, non est necesse ejusmodi temporis in Confessione meminisse. Nisi forte ex alio capite Deo, ejus cultui irreverentia aliqua notabilis irroperet. Ita *ibid. n. 24.* ut si quis v.g. ludos publicos, vel Comœdias, ludicra spectacula exhibere in die Veneris Sancto, vellet; idem esse contra Dei reverentiam, nemo dubitare debet.

14. Secundò: Nec ex se superadditus similis sacrilegij malitia, ex eo quod quis peccet gestando sacras Reliquias. Ita Fill. t. 2. *tr. 30. c. 7. num. 129.* apud Dian. *prælat. ref. 18.* Ratio est, quia non videtur tam gravis irreverentia.

15. Quid, si Sacerdos, v.g. portans Sacram Eucharistiam, vel primò copulam carnalem haberet, vel eundem infamaret, seu furaretur, seu quid simile peccatum pararet? Respondeo: in primo casu magnam irreverentiam agnosco; unde & grave speciale sacrilegium contra Religionem commissum, atque adeò Sacramentum subijcendum. In secundo tam gravem irreverentiam non video. Nec novum est, non omnia peccata æqualem turpitudinem continere: nam propter eandem rationem eum, qui valde impudica ante Altare exercet, modò *num. 11.* a sacrilegio non liberavimus; liberamus tamen alia peccata non ita turpia committentem. Ita Azor. t. 3. *cap. 17. quest. 15.*

§. II. *Additio.*

1. VNum hæc addendum superest: Contra eos, qui rapiunt vel sollicitant, vel corrumpunt Moniales, quod est committere sacrilegium ex parte feminae, fulminatur in iure Canonico, c. *si quis raperit* 27. q. 1. pœna capitis, & item sacrilegi bona Monasterio deputantur. Nota illud *vel*: significat enim eandem incurrere pœnam, etiam si raptus non adsit, non sollicitatio; & etiam si adsit sollicitatio sine rapto, &c.

Duas esse numero malitias in Sacerdote, seu Professo peccante cum Professa, speciatim aperiendas in Confessione; dicam mox capite sequenti, §. 1. n. 2.

De Sacerdote Græco vxorato, an sacrilegium committat, si alias tangat; dixi in superioribus l. 2. c. 6. §. 3. n. 3.

CAPUT III.

§. I. *De Adulterio.*

1. IN *Methodo conf. lib. 2. cap. 7. §. 6.* sic habes: Certum est conjugatum turpiter peccantem cum soluta, vel contrà, debere explicare se esse conjugatum: quia tunc adsit nova, species, nempe adulterium, sed quia